

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

**2) Første behandling af lovforslag nr. L 223:**

**Forslag til lov om ændring af lov om dronning Margrethe den Andens civilliste, lov om årpenge for kronprins Frederik, lov om årpenge for prins Joachim og lov om årpenge til medlemmer af det kongelige hus samt om ophævelse af lov om årpenge for dronning Ingrid og lov om udredelse af pensioner ved tronskifte. (Ændring af ydelseernes grundbeløb og reguleringsordninger m.v.).**

Af statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen). (Fremsat 18/4 2001).

Sammen med denne sag foretoges:

**3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 130:**

**Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af momsrefusionsordningen for dronningen og medlemmer af det kongelige hus.**

Af Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL). (Fremsat 27/2 2001).

Forslagene sattes til forhandling.

**Forhandling****Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):**

Folketinget behandler i dag under ét såvel regeringens lovforslag om ændring af civillisten m.v. som et beslutningsforslag fra Enhedslisten om ophævelse af den nuværende momsrefusionsordning for dronningen og medlemmer af kongehuset.

Jeg vil gerne indledningsvis gøre en række bemærkninger om beslutningsforslaget fra Enhedslisten.

Jeg forstår Enhedslistens forslag således, at tanken er at ophæve den nuværende ordning om adgang til refusion af ikkefradragsberettiget købsmoms for medlemmer af kongehuset samtidig med en tilsvarende forhøjelse af statsydelsen og årpengene for de pågældende. Jeg læser derfor beslutningsforslaget således, at det ikke er

hensigten at gennemføre økonomiske forringelser for medlemmer af kongehuset. Regnestykket stilles op på en anden måde, men facit skulle blive det samme. Enten refunderes momsudgifterne som hidtil, eller også fastsættes statsydelse og årpenge for fremtiden under hensyntagen til, at momsudgifterne ikke længere refunderes. Fremstillet på den måde er der som udgangspunkt tale om et rent principielt spørgsmål, som vi hver især kan have vores mening om.

Som anført i bemærkningerne til regeringens lovforslag indebærer den nuværende ordning, at medlemmerne af kongehuset er omfattet af den statslige ordning med refusion af ikkefradragsberettiget købsmoms på linje med andre statsinstitutioner. Det, der altså er regelsættet i dag, er en ligestilling med andre statsinstitutioner med visse modifikationer.

Jeg finder, det er en ordning, der hverken ud fra principielle eller praktiske overvejelser burde give anledning til betænkeligheder. Rent praktisk sender hoffet revisorpåtegnede refusionsanordninger kvartalsvis, og beløbene anvises til de pågældende konti. Der er intet større bureaukrati involveret, og efter regeringens opfattelse fungerer ordningen tilfredsstillende.

Regeringen ser derfor ikke nogen grund til at ændre den ordning, men derimod lægger lovforslaget op til, at ordningen, der i dag hviler på et aktstykke tiltrådt af Finansudvalget i 1996, skrives direkte ind i loven. Det sker ganske enkelt for at skabe øget gennemsigtighed, hvilket er et af hovedformålene med regeringens lovforslag.

Samlet set er regeringen således af den opfattelse, at en refusionsordning er at foretrække, og en lovfæstelse af den nuværende ordning er derfor, som allerede antydnet, et af hovedelementerne i regeringens lovforslag.

Jeg har på den baggrund ikke yderligere bemærkninger til beslutningsforslaget, som regeringen altså ikke kan støtte.

Derimod vil jeg gerne benytte lejligheden til kort at redegøre for de øvrige hovedelementer i regeringens lovforslag, hvis formål først og fremmest er at ajourføre og modernisere reglerne, hvorved opnås den større gennemskuelig-  
hed og administrative forenkling.

Grundlaget er selvsagt positivt og overordentlig velfunderet. Vi har et meget velfungerende kongehus i Danmark, som gør et stort stykke arbejde for Danmark, som kun aftvinger stor respekt, og jeg har derfor følt en stor pligt til at sikre, at de lovændringer, vi nu lægger frem,

om jeg så må sige, bringer vores lovgivning fuldt og helt på linje med det, der skal afspejle den gennemskuelighed og den forenkling, som er ønsket. Lovforslaget fremsættes i øvrigt i fuld forståelse med kongehuset.

Det indeholder nye ajourførte grundbeløb for statens ydelser til dronningen, kronprinsen, prins Joachim og grev Ingolf, og der fastsættes en ensartet mekanisme for den løbende regulering af disse ydelser i takt med lønudviklingen for tjenestemænd.

Det foreslås også, at den nuværende pensionsordning for hoffets tjenestemænd afskaffes. Staten overtager herefter pensionsforpligtelserne. Til gengæld skal hoffet fremover indbetale pensionsbidrag for tjenestemænd på linje med ministerier og styrelser.

Og endelig foreslår vi en række modernisering af reglerne, herunder også vedligeholdelse af de slotte m.v. og deres inventar, der er stillet til rådighed for dronningen. Der lægges bl.a. op til, at de nuværende ordninger, som i en vis udstrækning hviler på uskreven praksis, fastsættes i egentlige regelsæt.

Når det drejer sig om statens ydelser til dronningen og modtagerne af årpenge, kan der måske være behov for et par supplerende bemærkninger.

Man kan konstatere, at de beløb, der udbetales i dag, reguleres på en måde, der ikke kan læses direkte af de pågældende love. Der er således igennem snart 30 år, i den periode dronning Margrethe har været regent, sket en række administrative reguleringer af dronningens statsydelse, som alle særlig har haft til formål at yde kompensation for de merudgifter, der siden 1972 er påført kongehuset.

Det er eksempelvis sket i forbindelse med indførelse af statslig brugerbetaling, der har omfattet kongehuset, og i forbindelse med merudgifter for kongehuset til betaling af pensioner og afgifter, herunder arbejdsmarkedets pensionsbidrag, arbejdsgivernes elevrefusion og arbejdsskadeforsikringspræmie.

Samlet set har der således været tale om efter løn- og prisreguleringer at opretholde, hvad der kan betegnes som grundbeløbets realværdi. Der er også gennem de forløbne 30 år opstået en række tekniske forhold, der gør, at man ikke kan læse reguleringsmekanismen direkte ud af loven. Såvel civilistloven som alle årpengelove – bortset fra prins Joachims – forudsætter eksempelvis en årlig regulering efter regulerings-

pristallet. Det blev, som vi ved, afskaffet i 1990 og afløst af det såkaldte nettoprisindeks.

Endelig synes jeg, at jeg har lov at sige, at der har været tale om et meget bureaukratisk system, hvor de enkelte modtagere af statsydelser og årpenge er blevet reguleret efter teknisk forskellige ordninger. Regeringen har derfor fundet det hensigtsmæssigt med en modernisering og en ajourføring af reglerne, og dette sker som sagt i fuld forståelse med kongehuset.

Den foreslåede reguleringsmekanisme, som indebærer en regulering svarende til lønudviklingen for tjenestemænd, er alene af teknisk karakter og vurderes at være uden umiddelbare økonomiske konsekvenser for såvel staten som for modtagerne af statsydelse og årpenge. Og det bliver som sagt en ensartet reguleringsmekanisme for alle.

Med disse bemærkninger ser jeg frem til en god og konstruktiv debat og til en forhåbentlig positiv modtagelse af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

**Søren Søndergaard (EL):**

Bare for her fra starten at få et overblik over, om regeringens forslag lever op til at skabe klarhed på det område, eller om der gemmer sig en hel masse ting nedenunder, som i virkeligheden stadig væk er uklare, vil jeg godt spørge statsministeren om, hvad det er for en hjemmel, der har været til, at man har lavet momsrefusion til kongehuset.

Jeg forstår, at der har været et aktstykke i Finansudvalget i november 1996, og i det aktstykke står der: »For dronningen og medlemmer af det kongelige hus har Skatteministeriet, Told- og Skattestyrelsen, siden 1968 refunderet udgifterne til købsmoms efter momslovens bestemmelse om momsfrigtagelse for diplomater, jf. momslovens § 45, stk. 2«.

Jeg vil godt spørge statsministeren: Er den eneste hjemmel, der har været til momsfrigtagelsen, den som er nævnt i momslovens § 45, stk. 2?

(Kort bemærkning).

**Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):**

Når det gælder spørgsmålet om hjemmel, kan jeg nævne, at resolutionen af finansminister Poul Møller, meddelt den kongelige civilliste og tronfølgerparrets hofstat den 15. august 1969, indeholder følgende ordlyd: »Under henvisning til stedfundne forhandlinger skal man meddele, at der fra 1. juli 1969 vil blive ydet tilbagebetaling af den almindelige omsætningsafgift på ud-

gifter, der afholdes af den kongelige civilliste, Deres Kongelige Højheder tronfølgerparrets hofstat og betales af civillistens økonomikontor. Tilbagebetaling vil dog ikke kunne omfatte afgifter af varer, som civillisten selv indfører fra udlandet.«

Så har vi et aktstykke 85 af 25. november 1996, som blev udarbejdet af Finansministeriet og tiltrådt af Finansudvalget den 4. december 1996, hvori Finansministeriet anmoder om Finansudvalgets »tilslutning til en ændring af den statslige ordning med refusion af statsinstitutionernes udgifter til ikkefradragsberettiget købsmoms, således at dronningen og medlemmer af det kongelige hus omfattes af den ordning frem for som hidtil at modtage momsrefusion fra Told og Skat.«

Som sagt, den korte version som svar på hr. Søren Søndergaards spørgsmål: Ordningen går altså tilbage til daværende finansminister Poul Møller i 1969.

(Kort bemærkning).

**Frank Aaen (EL):**

Skal statsministerens svar forstås sådan, at fra 1969 til 1996 var der ikke noget lovgrundlag for at refundere moms til kongehuset? For jeg går ud fra, at man ikke i det her land bare ved brev fra en finansminister kan bevilge nogen et stort beløb, fritagelse fra den almindelige lovgivning.

Skal jeg forstå det sådan, at der ikke er noget lovgrundlag for den momsrefusion, der er sket frem til 1996?

(Kort bemærkning).

**Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):**

Jeg kan sige, at aktstykke 85 fra november 1996, der blev refereret til fra spørgeren, må opfattes som en teknisk-administrativ ændring af ordningen om refusion af moms fra Told og Skat i henhold til momslovens bestemmelser om momsfrigtagelse for diplomater m.v., jf. § 45, stk. 2, i momsloven, som hviler på resolutionen fra 1969 af daværende finansminister.

Og jeg tror som sagt ikke, jeg på nuværende tidspunkt vil gå længere ind i denne lidt teknisk prægede diskussion.

(Kort bemærkning).

**Frank Aaen (EL):**

Jeg anser det ikke for at være en teknisk diskussion.

Spørgsmålet er, om man kan bevilge nogen instans, det være sig kongehus, en kommune,

forsvaret, andre statsinstitutioner, momsfrigtagelse uden lovgrundlag. Det må vi da kunne få et klart svar på.

(Kort bemærkning).

**Søren Søndergaard (EL):**

Jeg er også lidt forbavset over, at det her skal gøres til en teknisk diskussion.

I det aktstykke fra 1996 henviser man til § 45, stk. 2, i momsloven. Og hvad står der i § 45, stk. 2? Der står: »Der ydes godtgørelse af afgift, som fremmede staters herværende ambassader m.v., internationale organisationer samt tilknyttet personale har betalt ved indkøb af varer og ydelser her i landet. Skatteministeren fastsætter efter forhandling med udenrigsministeren og forsvarsministeren, for hvilke varer og ydelser afgiften kan godtgøres.«

Så medmindre man rubricerer dronningen ind som fremmed stats herværende repræsentant eller eventuelt ind under ordene m.v., er det meget vanskeligt at gennemskue, hvor denne her lov giver noget grundlag for det, som statsministeren siger. Og derfor må jeg bede statsministeren om at prøve igen.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Hr. Ole Løvig Simonsen som ordfører.

**Ole Løvig Simonsen (S):**

I 1999 fejrede vi grundlovens 150-års-jubilæum. Et jubilæum, der viste, at vores grundlovs fædre og mødre var fremsynede. Grundloven er blevet ændret og fornyet undervejs, men fundamentet er det samme.

Med de 150 år fejrede vi da egentlig også vores kongehus' 150-års-jubilæum som kongehus i et demokrati. En af grundlovens fædre, Frederik VII, havde valgsproget: Folkets kærlighed, min styrke. Et valgsprog, som dækker essensen af forholdet mellem et kongehus og befolkningen. Og opbakningen til kongehuset er stor i Danmark. Det tror jeg vi alle må erkende. Kongehuset er i dag en samfundsinstitution, som er vigtig for alle danskere. Det betyder meget som samlingspunkt indadtil og udadtil. Vi har i dag et moderne, et klogt og et velfungerende kongehus, som vi kan være stolte af.

Det er også vigtigt, at forholdet mellem stat og kongehus udvikler sig. Det skal følge med tiden. Derfor vil jeg da også gerne rose regeringen for det initiativ, der er taget med denne lovændring.

Den lov og lovændring, som vi behandler i dag, er et spørgsmål om at bringe en række ting ajour, at skabe et klart administrativt grundlag omkring kongehusets økonomiske forhold. Og det er vigtigt at slå fast, at det gør vi med respekt for kongehusets funktion. Folketinget blander sig ikke i, hvorledes kongehuset anvender sine midler.

Lad mig fremhæve en række ting, som også statsministeren har gjort det:

For det første har der jo, når det drejer sig om statsydelsen og årpenge, hidtil været tale om forskellige ordninger, afhængig af om der var tale om civillisten eller kronprins Frederiks, prins Joachims og grev Ingolfs årpenge, og nu lægges der op til, at der laves et ensartet reguleringsgrundlag. Reguleringsgrundlaget er det, at statsydelsen fremover reguleres i takt med udviklingen i Danmarks Statistiks kvartalsvise lønindeks for statsansatte. I lovforslagets bemærkninger kan man se, på hvilke tidspunkter de reguleres og ud fra hvilke forudsætninger.

For det andet er der spørgsmålet om pension. Der laves en ændring af pensionsordningen for civillisten. Det har i de senere år kunnet konstateres, at civillistens pensionsbyrde har været stigende som følge af personalets alderssammensætning, og at hoffets ansatte lader sig pensionere tidligere end før i tiden. Der er der ikke ændringer i forhold til, hvad der også sker i det øvrige samfund.

Civillisten har tidligere skullet afholde disse pensionsudgifter. Det, der bliver tale om, er, at fremover skal staten pr. 1. januar 2002 forpligtes til at betale pension efter tjenestemandspensionsloven til allerede pensionerede hof-tjenestemænd, men til gengæld skal civillisten betale pensionsbidrag til staten på samme måde, som andre statsinstitutioner. Dermed ophæves hofpensionsloven.

Det betyder selvfølgelig en regulering af statsydelsen både i op- og nedadgående retning, idet man slipper for pensionsbetaling, men til gengæld skal betale et pensionsbidrag.

Der næst kommer hensynet til dronningens og medlemmer af kongehusets momsrefusion. Der laves nu en udtrykkelig lovfæstelse af det, som har været gældende praksis, nemlig at dronningen og medlemmerne af det kongelige hus har fået refusion af den ikkefradragsberettigede købsmoms.

Den nuværende ordning er lavet ved aktstykke 85 af 4. november 1996 til Finansudvalget og

afløser dermed en ordning fra 1960'erne, hvor der blev ydet momsrefusion fra Told og Skat.

Det skal understreges, at aktiviteter, der sædvanligvis er momsregistreret, eksempelvis driften af Schackenborg, ikke er omfattet af denne refusionsordning.

Dermed er kongehuset bragt på lige fod med andre statsinstitutioner, og det synes jeg er særdeles tilfredsstillende.

Når det drejer sig om de kongelige slotte og palæer, sker der en ændring af og en ajourføring af civillistens opregning af slotte og haver, der er stillet til rådighed for dronningen. Hvis man ser i bemærkningerne, vil man se, at de er rimelig minutiøse, og jeg tror også, det er meget vigtigt, at man får gjort klart, hvordan disse ting forholder sig.

Jeg kan i hvert fald sige, at som tidligere boligminister var jeg meget ofte i samtale om, hvad der nu skulle betales af staten, og hvad der nu skulle betales af civillisten. Men man kan sige, at det, der er gjort klart nu, er, at dér, hvor det offentlige har adgang, dér, hvor det offentlige er bruger i repræsentationsøjemed, er det staten, der betaler, og dér, hvor det drejer om det, man bruger til beboelse til private formål, er det så civillisten, der betaler. Og så har by- og boligministeren jo også mulighed for at lave en bekendtgørelse for at præcisere disse ting. Det samme gør sig gældende, når det drejer sig om jagtret og andre ting.

En enkelt ting, som jeg gerne vil have lov til at nævne, mere som et kuriosum, er, at siden 1936 har det været således, at man vederlagsfrit kunne få grønsager fra haven i Gråsten, men de ud-fases hermed. Det er mere for at tage et lille eksempel op. Når jeg siger det, er det, fordi jeg jo ligesom alle andre udmærket kender de spørgsmål, der er stillet til Finansudvalget, og svarene herpå, og derfor synes jeg også, at vi en gang imellem kan tage nogle af de små kuriosa op, også i denne debat i dag.

Endelig er det sådan, at man får det samlede regelsæt, og det gælder så, som jeg sagde, eksempelvis vedligeholdelse af slotte og haver.

Socialdemokratiet kan naturligvis støtte det her lovforslag. Vi synes, det er vigtigt, at man hermed får en gennemskuelig og klarhed, således at man ved, hvordan tingene reguleres, og hvad der betales. Og når jeg har gjort lidt ud af det med momsrefusion, som også tidligere er nævnt, er det klart, at det støtter vi også. Jeg mener faktisk, at det er en udmærket ordning. Man

får et klart billede, fordi man får den moms re-funderet, der er købt for:

Jeg erkender da fuldt ud, at det forslag, som Enhedslisten er kommet med, ikke er et spørgsmål om, at kongehuset skal have mindre, men derimod et spørgsmål om, at man kan lægge det oven på den årlige statsydelse. Men jeg synes, man får et mere retvisende billede, når man får momsen tilbage, og dermed skal jeg også afvise det af Enhedslisten fremsatte forslag.

#### Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Aage Frandsen for en kort bemærkning, og hr. Frank Aaen, og nu kan jeg se, at hr. Søndergaard også har meldt sig. Tre korte bemærkninger. Først hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

#### Aage Frandsen (SF):

Der var en enkelt ting, som den socialdemokratiske ordfører ikke berørte, som jeg godt vil spørge efter.

Det er de bestemmelser, som vedrører undtagelsen i forhold til kildeskatteloven, de bestemmelser, som vedrører kongefamiliens private formuer, som er undtaget i forhold til forskellige skatter i forbindelse med, at de har aktier og obligationer osv., osv.

Hvordan har den socialdemokratiske ordfører det med, at det nu stadfæstes endeligt, at dér er de fritaget? Ét er, at man har nogle særlige ordninger, som jeg kan forstå den socialdemokratiske ordfører lægger vægt på, hvor man siger: Kongehuset er en del af staten. Men når det drejer sig om deres private formuer, hvad så? Er det så en del af staten?

(Kort bemærkning).

#### Frank Aaen (EL):

Hr. Ole Løvig fremhævede klarhed og åbenhed som en god ting. Og jeg vil også sige, at uanset hvad man mener om kongehuset – nogle er for, nogle er imod – tror jeg, at det må være i alles interesse, at der er helt klarhed om, hvilke spille-regler der gælder.

Nu har vi altså fået bekræftet – sådan forstod jeg runden med statsministeren – at man f.eks. har refunderet moms fra 1968-69 og til 1996 uden lovhjemmel. Det er jo til skade for kongehusets omdømme, at der er sådan noget rod, for det må man med et mildt ord kalde det, når der udbetales penge, uden at der er lovligt grundlag til at gøre det.

Derfor er mit spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører: Ville det ikke være en god idé at få iværksat en undersøgelse, hvor man kommer hele området rundt og får sikret sig, at det, der sker, har en klar lovhjemmel?

(Kort bemærkning).

#### Søren Søndergaard (EL):

To spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører:

I afsnittet om pensioner i bemærkningerne står der, at ændringen, hvor man altså holder op med at betale pensionerne og i stedet for betaler det her pensionsbidrag, således ikke har umiddelbart statsfinansielle konsekvenser. Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvilke konsekvenser har det på lidt længere sigt? Altså på den sigt, der går ud over den umiddelbare sigt.

Så vil jeg også spørge den socialdemokratiske ordfører: Hvorfor er det så vigtigt – og det angår afvisningen af Enhedslistens forslag – for den socialdemokratiske ordfører at vide, hvor meget kongehuset har betalt i moms og derfor får refunderet i moms? Hvad skal man bruge den oplysning til? Man får jo ikke at vide, hvad det er, der er købt. Det er kun beløbet, man får oplyst. Hvorfor er det overhovedet interessant? Hvorfor skal der overhovedet laves noget bureaukrati, for at hr. Løvig Simonsen kan sidde og konstatere, hvor meget kongehuset har betalt i moms? Hvorfor er det interessant?

(Kort bemærkning).

#### Ole Løvig Simonsen (S):

Først til hr. Aage Frandsen: Jeg sagde i indledningen af min ordførertale, at vi ikke blander os i, hvad kongehuset bruger sine midler til, og jeg var hverken inde på spørgsmål om ejendoms-skat eller nogen som helst andre ting. Jeg kender udmærket godt spørgsmålene, der er stillet til Finansudvalget. Derfor er det lovforslag, som ligger i dag, og som vi støtter, de grænser, som vi mener vi vil være med til. Derfor har jeg også svaret på hr. Aage Frandsens spørgsmål.

Hr. Aage Frandsen behøver slet ikke stille spørgsmål, for han kender jo svarene på forhånd. Og det drejer sig jo selvfølgelig også om de andre ting, som er i spørgsmålet om den lovhjemmel, som hr. Frank Aaen gerne vil have undersøgt. Det, det drejer sig om med alle de svar, man har fået, er, at med det, der sker i dag, bliver den lovhjemmel bragt på plads. Det må man være tilfreds med. Så kan man for øvrigt gå til-

bage til alle de andre svar, som vi andre jo også har fået. Sådan er det i hvert fald.

Til hr. Søren Søndergaard, som spørger om pensionerne: Det bunder også i, at i nogle af de svar, man har fået, viser det sig, at den er neutral for øjeblikket. Men man kan ikke afvise, at den bliver dyrere på lidt længere sigt. Men det er der jo ikke nogen der kan svare helt nøjagtigt på, heller ikke hr. Søren Søndergaard. Men tak for spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

**Aage Frandsen (SF):**

Det, jeg efterlyste hos hr. Ole Løvig Simonsen, var Socialdemokratiets holdning, for den socialdemokratiske ordfører tog udgangspunkt i momsens og sammenlignede med staten, kongehuset og staten.

Så siger jeg, at der også er noget, der hedder kongefamiliens private formuer. Der er nogle skatteordninger, hvor man jo så er undtaget. Det er det, jeg spørger efter, er det rimeligt? Er det fornuftigt? Også ud fra at kongehuset vel selv har en interesse i ikke at have særlige ordninger, for man må vel nok sige, at hvis man har særlige ordninger, er man under mistanke for et eller andet.

Så vil jeg også godt spørge den socialdemokratiske ordfører i forhold til udtrykket »at vi skulle have noget tidssvarende«. Hvorfor mener den socialdemokratiske ordfører, at det er mere tidssvarende ikke at have nogle oplysninger om kongehusets økonomi i forhold til det, man har i andre lande, om andre monarkier. Er det, fordi det er utidssvarende i de lande, at de har oplysninger om kongehusets økonomi?

(Kort bemærkning).

**Frank Aaen (EL):**

Jeg skal takke den socialdemokratiske ordfører for den klare erkendelse af, at der i næsten 20 år er blevet bevilget momsfritagelse uden lovgrundlag, og at det, vi er i gang med i dag, er på en række områder at lovliggøre forholdene omkring kongehuset. Jeg vil sige, at hvis det var en anden institution, den diskussion drejede sig om, ville det nok have fremkaldt noget større overskrifter end de her meget lidt skjulte erkendelser af tingenes tilstand.

Derfor er mit spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører: Kan vi så regne med, at alt er lovligt efter i dag? Er Socialdemokratiet helt hundrede procent overbevist om, at der ikke dukker en ny sag frem? Og ville det ikke være i

alles interesse, uanset hvad man synes om kongehuset, at få lavet den undersøgelse, der sikrer, at så er alt lovligt herefter? Når vi altså har haft en lovløs tilstand i mere end 20 år, ville det ikke være en god idé at sikre sig, at vi efter denne her debat er kommet hele vejen rundt, og at alt er lovligt?

(Kort bemærkning).

**Søren Søndergaard (EL):**

Jeg forstod den socialdemokratiske ordfører på den måde, at naturligvis bliver det dyrere med den pensionsforpligtelse, som man påtager sig i det her lovforslag. Det var vel også det, hele den diskussion om alderssammensætningen af de ansatte, af personalet ved hoffet, skulle gøre godt for. Så det er jo en bekræftelse af, at det bliver dyrere. Hvis det er det, hvorfor skriver man det så ikke direkte?

Så beklager jeg, at den socialdemokratiske ordfører ikke ville svare på spørgsmålet om, hvorfor Socialdemokratiet er så ualmindelig interesseret i at vide, hvor stort et beløb kongehuset bruger på moms. Personlig har jeg ingen interesse i at vide, hvor mange penge kongehuset bruger på moms. Det er mig fuldstændig uinteressant. Hvorfor er det så vigtigt for Socialdemokratiet at få det her afklaret?

Det må vel være rimeligt at få en begrundelse for det, for det stiller man faktisk et forslag om at vi fortsat skal vide, i modsætning til et forslag, der ligger om, at vi skal holde op med at få det at vide. Så hvorfor er det så vigtigt?

(Kort bemærkning).

**Ole Løvig Simonsen (S):**

Først igen til hr. Aage Frandsen, der spørger om, hvad den socialdemokratiske holdning er: Men det er jo den, jeg giver udtryk for. Det ved hr. Aage Frandsen udmærket godt.

Den ordførertale, jeg holdt her, har jeg selvfølgelig også fået godkendt i gruppen, og det er de grænser og det, der står i lovforslaget, vi har beskæftiget os med. Det giver større klarhed, det giver større gennemskuelighed. Det giver måske ikke det, som hr. Aage Frandsen gerne vil have, men det, vi har sagt, og det står klart, er, at vi ikke går ind og blander os i det kongelige hus, og hvad de skal bruge deres midler til.

Dermed er det sådan. Man kan lide det eller ikke lide det, men sådan er det. Så skal jeg svare på: Er det tidssvarende i forhold til andre kongehuse? Det var også det, som hr. Søren Søndergaard og andre var inde på. Jamen jeg vil bare si-

ge, at den ordning, der er, fungerer godt. Jeg har det nøjagtig som hr. Søren Søndergaard. Jeg går heller ikke ind og ser, hvor meget man får tilbage i moms, men jeg ved, at den fungerer godt. Derfor kunne man lige så godt spørge modsat: Hvorfor i alverden skulle vi erstatte en god, fornuftig ordning, som kører i dag, med et eller andet beløb, fordi man nu har den hensigt. Det kunne man lige så godt spørge om. Derfor synes jeg i og for sig, at den diskussion overhovedet ikke er interessant.

Så siger hr. Frank Aaen, at nu har vi fået min tilkendegivelse af, at der har været lovløsheds-tilstand, men det har jeg aldrig sagt. Jeg har sagt, at nu bliver det lovfæstet. Det er ikke det samme som at sige, at der ikke har været hjemmel til det. Det vil jeg da gerne lige hilse og sige. Det ved hr. Frank Aaen også udmærket godt.

Og en af de ting, som jeg synes er interessant i den her debat, det vil jeg gerne slutte lidt af med, er, at lige meget hvad man stiller af spørgsmål fra hr. Aage Frandsens, hr. Frank Aaens og hr. Søren Søndergaards side, jeg mangler faktisk hr. Søren Kolstrup og fru Jette Gottlieb også, så spørger man om ting, man godt kender svaret på, for man har bedt om at få spørgsmålene/svarene i Finansudvalget. Hvorfor i alverden skal man bruge min tid på at få besvaret spørgsmål, hvis svar man godt kender på forhånd.

#### Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Tre korte bemærkninger. Det er alle tre sidste korte bemærkninger til den socialdemokratiske ordfører. Først hr. Aage Frandsen. Derefter hr. Frank Aaen og hr. Søren Søndergaard.

(Kort bemærkning).

**Aage Frandsen (SF):** Jeg spørger den socialdemokratiske ordfører – som ordfører. Og det kan jeg ikke læse i et svar fra Finansudvalget. Det kan jeg jo ikke.

Jeg vil gerne have bekræftet, at Socialdemokratiet synes, at det er helt i orden, at medlemmer af den kongelige familie kan have ganske pæne indtægter via aktier, obligationer og gevinster ad den vej, som ikke beskattes.

Det synes den socialdemokratiske ordfører er helt i orden: Kan jeg få den bekræftelse med et ja? Eller få det afkræftet med et nej?

(Kort bemærkning).

**Frank Aaen (EL):** Det er da en utrolig snakken udenom. Hvorfor kan vi ikke sige tingene rent ud?

Fra 1968/69 og frem til 1996 er der lavet momsfrigtagelse for kongehuset uden lovhjemmel, for jeg går da ud fra, at vi er enige om, at et brev fra en finansminister ikke kan bevilge nogen, hverken en statsinstitution, en kommune eller et kongehus momsfrigtagelse. Så kan vi ikke få det helt på det rene?

Det er nemlig noget, vi har spurgt om i Finansudvalget, og som vi ikke har fået svar på. Derfor vil jeg spørge hr. Ole Løvig Simonsen: Hvor var lovhjemmelen til momsfrigtagelsen frem til 1996?

(Kort bemærkning).

**Søren Søndergaard (EL):**

Jeg vil ikke underkende hr. Ole Løvig Simonsens evner til at snakke sort. Jeg synes, det er fantastisk. Jeg er dybt imponeret.

Hr. Ole Løvig Simonsen siger: Hvorfor lave om på noget angående momslovgivningen, som fungerer? Jamen undskyld, ligger der ikke et forslag her fra regeringen om at lave om på ordningen. Det troede jeg der gjorde. Det er da det forslag, der er fremsat.

Men så er problemet derudover, at vi jo ikke ved, om den fungerer, for vi ved ikke noget om den ordning. Vi ved bare, at der engang imellem kommer en revisorpåtegnet meddelelse om, at kongehuset har brugt så og så meget i moms, og de skal derfor have refunderet så og så meget.

Vores forslag er: Lad os da spare det arbejde. Lad os da give dem deres egne penge, som de så kan bruge, som de vil, uden at skulle aflægge regnskab for, hvor mange de har brugt i moms. Hvorfor er det så vigtigt at vide, hvad de har brugt i moms? Det er det spørgsmål, jeg har prøvet at stille nu for tredje gang, og det er det, den socialdemokratiske ordfører har undgået at svare på.

Spørgsmålet er: Kan han også undgå det her tredje gang?

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Ja, det vil jo vise sig.

Hr. Ole Løvig Simonsen, og derefter går vi over i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

**Ole Løvig Simonsen (S):** Først til hr. Aage Frandsen: Da vi nu kommer ind i det kategoriske ja eller nej – vil du hænge eller skydes, nu må svaret frem – så må jeg have lov til at henvise til det, som jeg sagde allerede i min ordførertale, nemlig at vi ikke blander os i

hvad kongehuset bruger sine midler til, og dermed er det besvaret.

Dernæst vil jeg sige til hr. Frank Aaen, at der er lovhjæmmel til det. Så der er ingen grund til at gå op og harcelere over det. Men man kunne måske bede hr. Frank Aaen og hr. Søren Søndergaard og andre om at undersøge sagen lidt mere, før de udtaler sig så klart, som hr. Frank Aaen har gjort. Jeg skal ikke gå ind i den diskussion.

Ja, det kan også være, der findes andre papirer, som man måske ikke har spurgt om, hvad ved jeg? Men man må blive ved med at spørge, og det skal man selvfølgelig have lov til, for ellers får man jo aldrig det svar, som man også kan bruge i en senere sammenhæng.

Så kommer vi til hr. Søren Søndergaards spørgsmål om, hvorvidt det er en ændring. Ja, man kan sige, at det er en ændring på den måde, at det er lovfæstet, for det er det, der blev vedtaget i aktstykket i 1996.

Men lad nu det være. Jeg har ingen interesse i at se, hvor meget der blev tilbage i moms, overhovedet ikke. Jeg siger, at det er en fornuftig ordning, der kører godt. Der er ingen problemer med den, og så har jeg ingen grund til at erstatte den med en anden.

Der kan hr. Søren Søndergaard og jeg være uenige om, og det har ikke noget at gøre med at tale hverken sort eller udenom. Vi har bare to forskellige opfattelser, og der har jeg den opfattelse, som jeg tilkendegiver. Det er måske den, der samler flertal i dag. Det vil jeg da håbe.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**  
Fru Birthe Rønn Hornbech som ordfører.

**Birthe Rønn Hornbech (V):**

Jamen det kan hr. Ole Løvig Simonsen være helt sikker på. Socialdemokratiet og Venstre udgør jo sammen flertallet alene.

Jeg er jo efterkommer af de ældste revolutionære i det danske folkestyre, men jeg vil alligevel helt i strid med min natur i dag starte med at sige, at vi i Venstre støtter statsministerens lovforslag. Jeg har ikke i sinde at gennemgå det en gang til, for det har statsministeren gjort. Jeg kan støtte alt det, statsministeren har sagt – i dag altså.

Heraf følger også, at vi i Venstre afviser forslaget fra Enhedslisten, og vi agter ikke at gå ind i nogen polemik om kongehuset.

Jeg er da enig i, at det lovforslag her, som hr. Ole Løvig Simonsen og statsministeren også har været lidt inde på, jo for så vidt ligger i forlæn-

gelse af den diskussion, vi har haft med statsministeren om lovkvalitet og gennemskuelighed og retssikkerhed.

Det er jo en kodificering af en praksis, og en kodificering er jo alt andet lige altid af betydning for retssikkerheden. Så der er nogle punkter, hvor man kan sige, at nu har kongehuset fået samme retssikkerhed som alle andre.

Den momsrefusion, som Enhedslisten har så ondt af, kan vi godt støtte. Vi kan godt støtte, at kongehuset i den situation ligestilles med andre statslige styrelser.

Det skal være mit indlæg i denne sag. Så vil jeg sige personlig til dem, der har været oppe et par gange, at jeg synes, det er direkte usmægtigt, og man skal være velkommen til at spørge mig.

Men jeg vil bare sige én gang for alle: Vi er tilhængere af monarkiet, og monarkiet har nogle særregler, og det har de, fordi det er monarkiet, og sådan kan det blive ved med at være for vores skyld.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**  
Fru Gitte Seeberg som ordfører.

**Gitte Seeberg (KF):**

I Det Konservative Folkeparti har vi ikke haft noget ønske om at ændre den gældende lovgivning eller forhold, der vedrører kongehuset. Vi synes faktisk, at tingene fungerer rigtig godt.

Vi har et kongehus, vi kan være stolte af, og som vi skal værne om. Vi har ikke ønsket at indgå i nogen debat om åbenhed i kongehuset, skattepligt eller andet. Faktisk er vi tilfredse med reglerne, som de er. For os har det været afgørende, at skulle der ske ændringer, er det ikke noget, der skal ske som følge af nogle partiers beslutningsforslag eller forespørgsler eller andet.

Skal der ske ændringer, må det være som følge af et ønske og en forhandling mellem på den ene side Statsministeriet, repræsenteret ved statsministeren, og på den anden side kongehuset.

Det er præcis det, der er sket de seneste måneder. Kongehuset og Statsministeriet er nu enige om nye retningslinjer for kongefamiliens apanager, hofstjenestemændenes pensioner samt et par mindre ændringer der præciserer, hvem der bærer de forskellige vedligeholdelsesarbejder på de ejendomme, som benyttes af dronningen. Der er med andre ord ikke lagt op til nogen ændringer. Alt bliver i realiteten, som det er i dag, og



lovforslaget medfører heller ikke nogen økonomiske konsekvenser. Det Konservative Folkparti bakker derfor helt op om det af statsministeren fremsatte forslag.

Vores holdning, hvad angår kongehuset, er klar. Den kongelige familie yder et fantastisk stort stykke arbejde for landet og nyder stor respekt både her i landet og i udlandet. Kongehuset – der er jeg enig med Venstres ordfører – står over resten af befolkningen i enhver henseende, og sådan skal det også være i fremtiden. Derfor har jeg med glæde noteret mig, at vidtløftige forslag om indsigt i kongehusets økonomi, om betaling af skatter og lign. ikke indgår i statsministerens lovforslag. Det er vi tilfredse med.

Vi ønsker ingen snagen i, hvad dronningen og dronningens familie bruger deres penge til. Der er såmænd rigelig med snagen i så mange andre af kongefamiliens forhold.

Statsministeren foreslår med andre ord nogle mindre ændringer angående kongehusets hof-tjenestemænd, nemlig at pensionsforpligtelsen overføres til Finansministeriet. Økonomisk set får forslaget ingen betydning. Det er praktisk nok, vil jeg sige, eftersom Finansministeriet jo i forvejen varetager opgaven.

Det er også kun godt og fornuftigt, at det nu bliver lovfastet, hvordan det skal forholde sig med vedligeholdelse af ejendomme, og hvem der betaler hvad, sådan at dette spørgsmål ikke længere skal være genstand for nogen diskussion. Med andre ord sker der den fornødne præcisering, og det vil fremover ske med hjemmel i loven.

Endelig, hvad angår spørgsmålet om momsrefusion – lad også dette være min kommentar til B 130 – så har de nugældende regler hjemmel i et aktstykke fra Finansudvalget, som det også tidligere har været fremme. Reglerne foreslås videreført uændret, men nu giver man en lov-hjemmel i stedet for for at undgå enhver diskussion, og det støtter vi naturligvis også. Da vi støtter regeringens forslag, afviser vi samtidig beslutningsforslaget.

Det er naturligvis fornuftigt, at man med jævne mellemrum efterser gammel lovgivning og gamle regler, og det er det, som statsministeren med dette forslag har gjort. Det støtter vi fuldt ud. Lovforslaget har vores helljertede støtte.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Hr. Aage Frandsen som ordfører.

**Aage Frandsen (SF):**

SF synes, at det er beklageligt og besynderligt, at regeringen ikke ved denne her lejlighed har valgt at se nøje på, hvad der var rimeligt i forhold til kongehuset og den kongelige familie at foretage af ajourføringer af de privilegier, de særlige regler, som kongehuset og den kongelige familie har.

Det er privilegier, som i et vist omfang er opnået eller opretholdt i al ubemærkethed, og i det omfang man mener, at de skal være der, er det selvfølgelig et fremskridt, at man nu får dem stadfæstet, så de bliver lovliggjort på alle måder. Det er da et fremskridt.

Men det er et tilbageskridt, at man netop indholdsmæssigt sikrer, at de her ting er der, og at man ikke sørger for at gøre det, som efter vores opfattelse ville være tidssvarende, nemlig at ajourføre forholdene vedrørende kongehuset og den kongelige familie.

For det første drejer det sig om momsrefusionen. Vi havde ud fra en helt principiel betragtning fundet det fornuftigt at sørge for, at den blev, som vi kender den i de andre sammenhænge.

Vi mener også, at det, når det drejer sig om skatteforhold, så ville have været rigtigt at sørge for, at det, når det drejede sig om den kongelige familie, var som i andre sammenhænge, specielt når det vedrører indtægter, der er opnået i forbindelse med aktie- og obligationsejerskab. Der mener vi, at det havde været rigtigt at lave en skelnen mellem kongehuset, kunne man sige, og så den kongelige familie.

Vi mener også, at det havde været rigtigt at gennemføre offentlighed om, hvad midlerne anvendes til – det er statens midler til kongehuset – ligesom vi har set det i nogle andre lande, som man i hvert fald heller ikke kan beskyldes for at være specielt moderne med hensyn til kongehuset. Jeg tænker her på Storbritannien.

Det burde være oplagt, at de mennesker, også de politiske partier, der mener, at monarkiet skal bevares i en eller anden form, burde være interesseret i, at kongehuset var tidssvarende. Det vil indebære, at nogle af de ting, som vi opfatter som levn fra enevælden, blev afskaffet.

Men sådan er det åbenbart ikke. Regeringen og et flertal i Folketinget ønsker, at kongehuset og den kongelige families privilegier skal bevares, uanset at de er ganske utidssvarende på en række punkter.

Det er også urimeligt, at man ikke sørger for den offentlighed, som vi kender i andre lande,

og specielt vedrørende nogle skattelove er det urimeligt, at man ikke, når det drejer sig om den kongelige familie, gør det ligesom i andre tilfælde.

Det betyder ikke, at der ikke er nogen situation, hvor kongehuset behandles helt anderledes end andre, for det er jo vilkårene, hvis man vil have kongehuset. Men i en række tilfælde er der tale om, at de er at betragte på samme måde som andre danskere.

I virkeligheden mener vi, at de partier, som i dag så varmt taler for kongehuset, gør kongehuset en bjørnetjeneste ved ikke at indføre tidssvarende regler. Man udsætter kongehuset og den kongelige familie for mistanke, som kan være og måske ligefrem er helt ubegrundet. Derfor mener vi, at regeringen og de royale partier i Folketinget burde have taget chancen og ved denne her lejlighed burde have gennemført noget tidssvarende.

Vi afviser det lovforslag, som ligger fra regeringens side. Det er selvfølgelig et fremskridt, at man lovliggør ting, som i et vist omfang har været ukendte. I et vist omfang må vi skønne, tidligere i hvert fald, at det, der har ligget tilbage fra 1968 til 1996, ikke kan have været inden for lovens rammer. Men nu bliver det hundrede procent lovliggjort. Men vi er klart imod, at det er den form for regler, som ligger i lovforslaget, der skal gennemføres.

Vi kunne støtte Enhedslistens forslag, hvis det havde været aktuelt, at det kom til afstemning.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Fru Pia Kjærsgaard som ordfører.

**Pia Kjærsgaard (DF):**

Når man sidder og lytter til debatten, må man jo undre sig lidt over, at de partier, som går ind for en afskaffelse af monarkiet, nu pludselig viser en helt enestående omsorg i forhold til, at kongehuset ikke på nogen måde skal komme under mistanke. Jeg synes, det er lidt paradoksalt, og jeg opfatter det som en lidt hyklerisk og falsk omsorg.

Men når det er sagt, så vil jeg erklære mig fuldstændig enig med statsministeren, fru Birthe Rønn Hornbæch og fru Gitte Seeberg.

I lighed med fru Birthe Rønn Hornbechs bemærkninger vil jeg sige: Det er for denne ene gang. Jeg synes, det er et godt forslag, regeringen har fremsat om en ajourføring af civillisteloven, som Dansk Folkeparti kan støtte. Det er rene administrative forenklinger, der sker som

følge af det her forslag. Der er forskellige ordninger, der bliver mere ensartede, og det kan vi selvfølgelig støtte.

Vi går imod Enhedslistens forslag. Jeg vil også sige, at jeg synes, at denne her debat er lidt besynderlig, i og med at de partier, der som sagt bekender sig til monarkiet, måske lidt sidder og føler, at debatten er inderlig overflødig. De partier, som går ind for en afskaffelse af monarkiet, prøver at få os andre på talerstolen og ind i en debat om enkeltheder.

Jeg har ikke på noget som helst tidspunkt opfattet, at der har været utilfredshed i den danske befolkning med det danske kongehus. Vi har i Danmark et kongehus, verdens ældste kongedømme, som der står stor respekt om, og som den danske befolkning bakker op om. Jeg er fuldstændig overbevist om, at den respekt og den opbakning er præcis lige så stor efter denne her debat som før.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Hr. Arne Melchior som ordfører.

**Arne Melchior (CD):**

Jeg har læst et sted, at daværende statsminister Stauning – hans minde i ære – i begyndelsen af 1930'erne blev spurgt af en journalist, hvorfor han nu ikke, når han sad med så stort et stemmetal, forsøgte at virkeliggøre Socialdemokratiets ønske og lovparagraf i deres partilove om at afskaffe monarkiet. Og der skulle Stauning have givet følgende svar:

For det første sagde han, at kongen var så populær, at hvis han stillede op til præsidentvalg, ville han formentlig vinde, og i stedet for at kalde ham præsident kan vi vel lige så godt blive ved med at kalde ham konge.

Den betragtning tyder på, at kongen allerede på det tidspunkt, altså en halv snes år efter påskekrisen, havde genvundet sin popularitet fuldt ud.

Men så kom Staunings afgørende svar. Han sagde: Vi har jo her i landet indrettet os med kongedømmet på en sådan måde, at hvis kongen – jeg tilføjer: /dronningen – er dygtig, charmerende, flittig og mange andre gode ting, så kan han/hun gøre meget betydelig gavn for landet. Hvis det skulle hælde, at kongen ikke har disse gode egenskaber, men andre mindre heldige, måske endda er syg, hvad vi jo også i vor historie har et eksempel på, så er det nu indrettet således, at i den situation kan kongen/dronningen ikke gøre nogen skade. Så da vi har denne

fine ordning, så synes jeg, at vi skal blive der-ved.

Og sådan har det været lige siden og bestemt til stor tilfredshed for befolkningen, og man skal vist være meget gammeldags socialist for at arbejde for at afskaffe monarkiet. Men jeg ved godt, at vi har nogle enkelte i befolkningen og endda så mange, at de har fået nogle enkelte repræsentanter sneget ind på nogle pladser her i salen. Sådan skal det bare være.

Jeg holder mig altså til Staunings ord om, at hvis kongen/dronningen er dygtig, er charmerende og mange andre af disse lækre ting, som vi alle sammen så gerne ville være, hvis vi bare kunne, så kan monarken gøre stor gavn for landet. Man kan vist godt sige, at det er tilfældet, og det har været tilfældet i hele min levetid, skønt jeg altså er så gammel, at jeg såmænd har siddet ved et studentergilde og drukket vin sammen med Thorvald Stauning. Den er der vel ingen her til stede, der kan stikke.

Vi har et kongehus, som vi er glade for, som vi er stolte af, og som gør enorm nytte. For tiden diskuterer man jo nyttevirkning af noget helt andet, nemlig det kommende Melodi Grand Prix. Der er flere kommunikationseksperter, som har gættet på, at den omstændighed, at det nu finder sted i Danmark, i København, har en værdi for Danmark i størrelsesordenen 100 mio. kr. Over for dette vil jeg sige, at kongehusets værdi år for år og generation for generation er fuldstændig ubetalbar. Det kan ikke regnes ud, men den omtale, den PR, den goodwill, den ro og orden og den balance, som kongehuset er med til at skabe og fastholde, er bare lykken for samtlige danskere og for Danmarks omdømme og renommé i udlandet.

Jeg skal benytte lejligheden til at minde om, at dronningen engang i et tv-interview – det må jeg have lov at citere – da hun blev spurgt om, hvad betydningen af kongehuset egentlig er for danskerne, svarede, at kongehuset repræsenterer den røde tråd. Jeg var lige ved at sige med et gammelt udtryk – jeg har brugt det engang: den gyldne tråd ned gennem historien. Og det passer. Det har passet længe, og det passer fortsat.

Jeg siger alt dette for at motivere, at vi stærkt kan støtte det fremsatte lovforslag. Der er måske nogle småting, vi kunne drøfte i udvalget. Dels kunne jeg personlig mægtig godt tænke mig, at prinsesse Benedikte, som også er af stor værdi for monarkiet og dermed for landet, fik nogle bedre vilkår økonomisk.

Så er der nogle sjove ord i forslaget. Jeg tænker især på ordet civilliste. Jeg har forgæves eftersøgt det i Nudansk Ordbog, og jeg ved ikke, hvad de, der nu sidder og hører på denne debat her i salen eller rundt på Slotsholmen eller ude i landet på programmet DK4, forestiller sig ved en civilliste. Der er noget, der hedder en civilist, og vi ved nok alle sammen, hvad det er: ikke at være i uniform. Men en civilliste har altså endnu ikke fundet plads i Nudansk Ordbog.

Sådan er der nogle småting. Men det afgørende er jo, at der altså er nogle, der har taget ordet ret mange gange hidtil, men nu heldigvis har kunnet sidde ned lidt i fred og ro, som nærmest moquerer sig over og egentlig gør det til noget meget væsentligt moralsk/etisk, at der gælder nogle særregler for monarken og monarkens familie. Altså regler, der ikke gælder for alle andre.

Må jeg ikke minde de herrer om, at der så at sige i skrevne og uskrevne love ingen findes, som ikke har enkelte undtagelser. Og det, at der findes undtagelse fra en lov, gør ingen skade for det eksisterende regelsæt. Det kommer ikke ud at svømme af den grund. Og når vi altså har en monark, som ifølge grundloven er både ansvarsfri og fredhellig, så er der vel ikke noget at sige til, at der også på det økonomiske område er nogle undtagelser. Det burde man ikke kunne få ondt af nogen steder, og som sagt er det til kæmpe stor fordel for hele befolkningen, også dem, der gerne ville være det foruden.

Jeg skal jo endelig sige, at hvad angår beslutningsforslag nr. B 130 fra Enhedslisten kan vi aldeles ikke medvirke. Vi ser ikke nogen som helst grund til, at regelsæt, som gælder for statsinstitutioner og udenlandske diplomater, ikke skulle kunne gælde for kongehuset.

Men for at slippe for at skulle tage ordet under den efterfølgende forespørgselsdebat, vil jeg gerne slå fast, at Enhedslistens påfaldende interesse for kongehuset jo meget minder om den interesse, de indimellem viser for NATO og for EU.

De er imod NATO, og de er imod EU, og de er imod monarkiet. Og så graver de, og så borer de, og så hykler de en interesse i resten af befolkningens navn, som slet ikke eksisterer. Man har selvfølgelig lov til at beskæftige sig med noget, selv om man er imod det. Jeg skal bare have fastslået, at motivet altså er, at man ønsker det afskaffet.

Her er man totalt uenig med flertallet i befolkningen og flertallet i dette hus, og jeg vil ærlig

talt ikke ofre Folketingets tid yderligere på at tage ordet i disse sager, for vi ved, hvor Enhedslisten står. De kan ikke engang respektere dronningens ankomst, når hun besøger dette hus. Og når man så stærkt viser foragt for noget, så ønsker CD altså ikke at være med til at tage en seriøs debat, for motivet er det, som jeg her har beskrevet.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Folketinget har i disse dage officielt besøg af en delegation fra Chiles senat under ledelse af formanden, hr. Andrés Zaldívar Larraín.

På Folketingets vegne byder jeg vore gæster hjertelig velkommen til mødet her i Folketinget og udtaler ønsket om, at delegationen må få et udbytterigt besøg her i Danmark.

Hjertelig velkommen!

*(Medlemmerne påhørte stående formandens velkomstord).*

*(Kort bemærkning).*

**Birthe Rønn Hornbech (V):**

Så lykkedes det endelig at udkonkurrere hr. Arne Melchior. Vi render ellers om kap for at slå op i Encyklopædien. Jeg gjorde det i går aftes, og jeg havde egentlig tænkt at tage det med i ordførertalen. For det er jo rigtigt: Hvad er en civilliste? Lyt nu efter, vil jeg sige til hr. Arne Melchior:

Ordet civilliste stammer fra England, hvor parlamentet i 1689 bevilgede kongen et fast årlig tilskud imod, at han ud over hofudgifterne også betalte lønudgifterne til en række civile embedsmænd, der var opført på en særlig liste: den civile liste.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Ja, så må vi håbe, at det er sat på plads.

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning.

*(Kort bemærkning).*

**Frank Aaen (EL):**

Til hr. Arne Melchior vil jeg sige, at vi intet har at indvende imod, at der er særregler vedrørende kongehuset. Selve grundloven fastlægger jo, at vi har et kongehus. Det må kaldes en særregel af de helt store, at vi overhovedet har institutionen.

Det, vi beder om, er bare, at de særregler, der er, hviler på et klart lovgrundlag, så man undgår alt muligt snisk og snask og misforståelser af administrativ praksis, som udvikler sig over årene.

Derfor vil jeg også godt sige, at den debat, vi har rejst, ikke på nogen måde er en kritik af kongehuset. Det er først og fremmest kritik af skiftende regeringer, der i årtier ikke har sørget for, at der var tilstrækkeligt lovgrundlag for, hvordan vi aflønner kongehuset, og hvilke forhold kongehuset har at leve under.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Fru Pia Kjærsgaard for en kort bemærkning. Og vi tager også lige hr. Aage Frandsen med; så kan hr. Arne Melchior få lidt længere taletid.

*(Kort bemærkning).*

**Pia Kjærsgaard (DF):**

Jeg vil sige, at det, der næsten er det væsentligste ved denne debat, er, at når man står på denne talerstol, føler man, at størstedelen af Folketinget er i overensstemmelse med størstedelen af befolkningen. Det er jo ikke så tit, det sker, og jeg synes da, at det faktisk er en helt positiv ting, at man ved, at majoriteten af Folketinget her taler på vegne af en stor majoritet af befolkningen. Det synes jeg da der er grund til at glæde sig over.

Så vil jeg også sige til hr. Arne Melchior, at det egentlig gjorde mig glad at høre hr. Arne Melchior's bemærkninger om prinsesse Benedikte. Jeg kan godt indrømme, at vi på vores gruppe-møde her til morgen diskuterede, om vi skulle tage det islet med i debatten, og jeg vil erklære mig fuldstændig enig i, at specielt prinsesse Benedikte gør en fantastisk stor indsats for Danmark.

Og hvis der på nogen måde kan skabes en positiv velvilje for, at statens ydelser også kommer til at omfatte prinsesse Benedikte, så synes jeg, vi skulle gøre et arbejde for det. Det er måske det, det kan ende med, at vi får ud af denne debat. Jeg er meget, meget enig i, at specielt prinsesse Benedikte ofte er i Danmark, påtager sig mange store opgaver i Danmarks tjeneste og som sådan også burde figurere på denne liste.

*(Kort bemærkning).*

**Aage Frandsen (SF):**

Tilsyneladende sætter hr. Arne Melchior lighedstegn mellem det, at man siger, at der skal være orden i tingene, og det, at man vil være imod alle de der ting.

Vi er i SF tilhængere af en republik. Vi anerkender, at der er et monarki, det er uaktuelt at diskutere monarkiets afskaffelse, men vi synes, også af hensyn til monarkiet, at man skal have

fornuftige regler, og at de privilegier eller særordninger, der er, også skal være begrundet i en nutidig situation.

Jeg synes, hr. Arne Melchior skal tænke på, at man ikke siger det, bare fordi man vil genere. Jeg synes, hr. Arne Melchior også skulle se på, om der ikke er nogle af særreglerne, som monarkiet selv har en interesse i at blive undtaget fra.

(Kort bemærkning).

**Arne Melchior (CD):**

Jeg tror endda, jeg kan gøre det rimelig kort.

Jeg siger tak til fru Rønn Hornbech for, at hun har fundet ordet frem. Jeg var ikke i tvivl om, hvad det betyder, og hvad det kommer af. Men min konstatering står fast, at Nudansk Ordbog fortsat ikke har optaget det, og derfor synes jeg, at vi jo måske kunne finde et andet ord. Vi har jo lavet mange ord om. I gamle dage kørte man på velocipeder, nu kører vi på cykel. I begyndelsen af sidste århundrede kørte man i automobil, nu kører man i bil. Og jeg har endda herfra engang foreslået og fået medhold i at lave hyrevognsloven om til taxaloven. Så man kunne jo godt modernisere lidt, men det er i småtingsafdelingen.

Til fru Pia Kjærsgaard vil jeg sige: Hun siger, at det ikke sker så tit, at Folketingets flertal er i overensstemmelse med befolkningens flertal. Det vil jeg pure benægte. Vi er alle valgt af de danske vælgere, og de får såmænd tit nok lejlighed til – og passende tit – lejlighed til at gøre valget om, hvis de tog fejl sidste gang, eller hvis de er blevet klogere, eller vi andre ikke har været så dygtige, som det var forventet. Men selvfølgelig er vi enten i overensstemmelse med befolkningen eller forud. Det er ikke usandsynligt, at vi tit er forud, fordi vi jo har meget mere tid og også pligt til at beskæftige os med disse ting og derfor opnår en indsigt, som man ikke kan forlange af folk, der ikke som vi får betalt for og er udpeget til og har stillet os til rådighed for at tage os af disse ting. Så når der er uoverensstemmelse, vil jeg sige, at det ni af ti gange er sådan, at vi er forud.

Nu er der altså sket den undtagelse, at Dansk Folkeparti og CD er enige om noget, og det hilser jeg da med glæde, og vi kan arbejde sammen om denne sag, som fru Kjærsgaard omtalte.

Må jeg så sige til hr. Aaen: Jeg vil ikke diskutere det. Jeg vil ikke diskutere de ting med Enhedslisten.

Der er heller ikke meget grund til at diskutere med hr. Aage Frandsen, der jo også ønsker kongehuset afskaffet. Det lyder jo så bedårende, at

det er af hensyn til kongehuset. Men kongehuset og statsministeren har altså forhandlet om sagen, så kongehuset kan nok klare at tale sin egen sag bedre end nogen, som ønsker det afskaffet.

Så selv om det måske er nogle smukke motiver, når man ligger under den varme dyne derhjemme eller sidder i forhandlingslokalet i sin gruppe, så tror jeg ikke, at den er holdbar. Man kan ikke blive troet rigtig på, at det er af hensyn til nogle, som man vil have fjernet, at man opererer. Den lyder ikke særlig god.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**  
Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

**Elisabeth Arnold (RV):**

Da Det Radikale Venstres ordfører på området, hr. Morten Helveg Petersen, ikke kan være til stede i dag, skal jeg fremføre følgende på hans vegne:

Med den foreslåede ændring af civillisteloven bliver reglerne for statens ydelse til kongehusets medlemmer moderniseret og gjort mere gennemskuelige.

Ydelserne bliver løbende reguleret efter en ensartet mekanisme. Samtidig overtager staten pensionsforpligtelserne for hoffets tjenestemænd mod, at hoffet til gengæld indbetaler pensionsbidrag på linje med ministerier og styrelser.

Præciseringen af reglerne for vedligeholdelse af slotte og inventar følger i vid udstrækning gældende praksis.

Fra radikal side kan vi kun glæde os over, at den hidtidige praksis nu nedfældes i de enkelte regelsæt. Det Radikale Venstre kan derfor støtte ændringen af loven om dronningens civilliste.

Vi kan ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag om ophævelse af momsrefusion for kongehuset. Momsrefusionsordningen er nedskrevet i det fremsatte lovforslag om dronningens civilliste. Og det er i det mindste et fremskridt, at reglerne herom skrives ind i loven, i stedet for at det, som tilfældet er i dag, hviler på et aktstykke.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**  
Hr. Flemming Kofod-Svendsen som ordfører.

**Flemming Kofod-Svendsen (KRF):**

Jeg er adskillige gange, især på rejser i udlandet, af forskellige blevet spurgt om, hvad årsagen er til, at alting er så stabilt i Danmark. Vi hører jo ikke om revolutioner og har jo overhovedet ikke haft nogen revolutioner osv. Da har jeg flere gange svaret: Jeg tror, at det danske kongehus

har betydet utrolig meget op gennem danmarkshistorien.

Det var ikke nødvendigt med en revolution i Danmark, for at vi fik en fri forfatning. Der var en konge, som for godt 150 år siden gav magten til folket. Og vi har et kongehus, som har en på en enestående måde samlende funktion i vort folk, og som samtidig på en fantastisk flot måde magter at repræsentere Danmark udadtil.

Det er et privilegium, som let bliver en selvfølge. Når tingene går godt og flot, så tænker man ofte ikke så meget over det. Men jeg synes, det er en naturlig lejlighed, når vi behandler dette forslag, lige at reflektere lidt over den betydning, kongehuset har haft og fortsat har i Danmark. Det synes jeg er det afgørende.

Når det gælder det konkrete lovforslag, så synes jeg, at det er en fornuftig kodificering af en praksis, som vi har kendt i lang tid. Jeg kan ligesom flere andre ordførere hundrede procent støtte det forslag, statsministeren har lagt frem, og gratulere med, at statsministeren og kongehuset har fundet en fornuftig og praktisk kodificering af en lang og værdifuld tradition. Derfor er min konkluderende bemærkning, at mit parti både kan gratulere med resultatet og helhjertet støtte forslaget.

Dermed finder vi ingen grund til at støtte Enhedslistens forslag, som vi afviser.

**Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):**

Hr. Kim Behnke som ordfører.

**Kim Behnke (UP):**

Jeg synes, vi skal glæde os over, at der i det danske Folketing er så stort et flertal, der bakker op om den situation, vi har, som er nedskrevet i vores grundlov om monarkiets placering i det danske samfund.

Forestiller man sig, at der ikke kun var nogle republikanere i det danske Folketing, men at op mod halvdelen af det danske Folketing var republikanere, og forestiller man sig, hvis man husker tilbage til 1980'erne med de mange NATO-fjendske dagsordener, der raskvæk blev vedtaget, og hvor regeringen fik pålæg af den ene og den anden art, at det i stedet havde været dagsordener omkring monarkiet, omkring hele vores forhold til kongehuset, ja, så kunne Danmark have oplevet ganske mange konstitutionelle kriser.

Det har vi heldigvis ikke. Det er heldigvis sådan, at der er et meget lille fåtal af republikanere i befolkningen og repræsenteret i Folketinget.

Det giver den opbakning og stabilitet, der skal være omkring det danske kongehus, og som kongehuset absolut har fortjent.

Men når nu SF og Enhedslisten i dag er så optaget af at få ryddet op i gamle regler, er det jo interessant, at man lige præcis har taget fat i de regler, der vedrører kongehuset. Jeg havde grund til at tro mere på oprigtigheden hos SF og Enhedslisten, hvis man f.eks., som jeg har gjort, havde taget fat i mange gamle regler tilbage fra Kongeloven, Danske Lov osv. Men det er jo ikke det store engagement, jeg har fornemmet hos de to partier. Bevares, man har rost de forslag, jeg har fremsat, men det er jo ikke noget, man overhovedet nogen sinde har interesseret sig for selvstændigt.

Så kan man sige: Nå ja, det er bare noget gammelt, og det er ikke noget, der betyder noget, at få ryddet op i de gamle regler. Så kunne man tage nogle regler, hvor det ville være til gavn for hele befolkningen og afbureaukratiseringen at sørge for at få luget ud i dem. Det ville være noget, som danske mænd og kvinder ville mærke i deres dagligdag. Hvornår har SF og Enhedslisten sidst fremsat forslag, som afbureaukratiserer og gør det enklere at leve i Danmark? Aldrig nogen sinde. Tværtimod indgår man raskvæk alverdens forlig, som gør det mere besværligt for den danske befolkning.

Men lige præcis på ét punkt, nemlig kongehuset, som man er modstander af – man er republikaner og ønsker kongehuset afviklet – finder man anledning til at bruge dagen i dag til at sige, at dér skal vi have en opdatering af reglerne og en reform af reglerne. Det er ikke troværdigt, og derfor hører jeg heller ikke til dem, der kan støtte B 130.

Derimod er der grund til at anerkende, at statsministeren i samarbejde med hoffet har fremsat et lovforslag. Der er ingen grund til at begynde at lave ændringer i det forslag. Det betragter jeg som en fornuftig og rettidig løsning af de problemer og de behov for moderniseringer, der er.

Så har vi hele spørgsmålet, som jo ikke mindst SF og Enhedslisten har været bannerfører for i pressen, nemlig om der skal mere kontrol til. Hvem reviderer kongehusets regnskaber? Hr. Frank Aaen har i Finansudvalget stillet et bjerg af spørgsmål, som ministerierne har fået meget tid til at gå med: Hvem er revisionsfirma? Og hvem er det ene, og hvem er det andet?

I virkeligheden er det jo sådan, at når staten bevilger penge, så burde vi jo kunne bevilge de

penge i tillid til, at de, der modtager pengene, forvalter dem på en ordentlig og fornuftig måde.

Desværre er det ikke alle, der er den tillid værdig, og derfor har vi måttet indføre systemer med Rigsrevision, statsrevisorer, og indimellem er der Combust-sager og alt muligt andet, der skal granskes og undersøges. Men lige præcis når det gælder kongehuset, har der aldrig været anledning til ikke at have fuld tillid til kongehusets og hoffets økonomiforvaltning – aldrig. Derfor er der ingen grund til, at SF og Enhedslisten føler behov for, at alle mulige revisorer og offentlighed osv. skal inddrages.

Den dag kongehuset – jeg tror aldrig, det sker – måtte svigte den tillid, både Folketinget og det danske folk viser kongehuset, må vi så diskutere det. Men at en flok republikanere gerne vil genere kongehuset mest muligt, synes jeg ikke, der er nogen grund til at fæste lid til.

Derfor vil jeg også kunne støtte forslaget fra statsministeren og hører til dem, der også finder anledning til at rose statsministeren for, at det arbejde, der er foregået mellem Statsministeriet og hoffet, er et pænt og ordentligt stykke arbejde, og det er med til at gøre, at den position, kongehuset har i det danske samfund, fortsat er så tillidsfuld, som den har været hidtil.

#### Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ordføreren for forslagsstillerne til B 130, hr. Søren Søndergaard.

#### Søren Søndergaard (EL):

Først kan man måske nok undre sig over, hvorfor regeringen overhovedet har fundet anledning til at fremsætte et forslag. Alt foregår jo fuldstændig perfekt og er fuldstændig i orden, og alligevel fremsætter man et forslag.

Jeg er ret overbevist om, at hvis Enhedslisten f.eks. havde fremsat de tanker, som ligger i regeringens forslag, i en debat i Folketinget, så havde vi fået at vide, at det ville være en fuldstændig upassende mistænkeliggørelse af kongehuset, som man naturligvis ikke skulle gøre.

Men regeringen har altså alligevel følt et behov for at lave nogle ændringer. Alt har åbenbart ikke været så godt. Der har åbenbart været nogle ting, som trængte til at blive set efter.

Det er i hvert fald begyndelsen på en erkendelse. Spørgsmålet er, om det også er erkendelse nok. For når regeringen har erkendt, at der var noget, der ikke var helt i orden, der var noget,

der skulle revideres, så må man jo spørge, om man har været hele vejen rundt.

Vores kritik af regeringens forslag går på, at det ikke virker, som om man har været hele vejen rundt. Det virker ikke, som om man har været vidtgående nok. Det kommer vi bl.a. ind på i den efterfølgende forespørgselsdebat.

Så er det også klart, at man ikke har været dybtgående nok. Det kan man jo se af de bemærkninger i de svar, som er kommet til Folketinget. Hele spørgsmålet om, hvorvidt der ligger et lovgrundlag fra 1968 til 1996 for momsrefusion for kongehuset, er jo interessant i denne forbindelse. Det er muligt, at der ligger et lovgrundlag. Så må vi bare konstatere, at så har man ikke været i stand til at oplyse om det. Statsministeren har ikke været i stand til at oplyse det her i dag, og det nytter ikke noget, at Socialdemokratiets ordfører henviser til talrige svar i Finansudvalget, for der er det heller ikke blevet oplyst.

Det er simpelt hen ikke lykkedes på trods af spørgsmål, på trods af debatten at oplyse, om der lå et lovgrundlag for at tilbagebetale moms i perioden fra 1968 og frem til 1996. Derfor bliver vi nødt til at sige, at det, der er kommet fra regeringen i forhold til denne diskussion, heller ikke er dybtgående nok på nuværende tidspunkt.

Så har vi den kritik, at regeringens forslag efter vores opfattelse fører til øgede udgifter til kongehuset på sigt. Man kan jo altid diskutere, om der skal være øgede udgifter til kongehuset, og det er ikke, fordi det bringer vores blod voldsomt i kog, at der er nogle øgede udgifter, hvis man kan give en eller anden plausibel forklaring på det. Det, der er vores problem, er, at man ikke går ind i debatten, at man ikke klart siger, hvad der er tilfældet, men at man tværtimod forsøger at fremstille det, som om der ikke vil være øgede udgifter, når det efter vores opfattelse er sådan, at der på sigt vil være øgede udgifter i forbindelse med det forslag, der fremsættes her.

Endelig har vi den kritik af regeringens forslag, at det fastholder momsrefusionen på den måde, som man har forvaltet det på siden aktstykket i 1996 fra Finansudvalget. Statsministeren argumenterer jo i virkeligheden ikke særlig grundigt for det, andet end ved at sige, at der sker en sidestilling med statsinstitutioner.

Jeg må indrømme, at jeg synes ikke, at det er et særlig godt argument, at kongehuset, som jo har en masse private udgifter i forbindelse med deres momsrefusion, skal sidestilles med stats-

institutioner. Det har statsinstitutioner naturligvis ikke.

Det sidste problem er det, som vores forslag, B 130, så beskæftiger sig med, og det er et forslag, der ifølge hr. Kim Behnke, og han får jo opbakning fra størstedelen af Folketinget, udelukkende er stillet med det formål at genere kongehuset.

Det må jeg indrømme sådan set gør mig lidt betænkelig. For hvad er det, forslaget indeholder? Hver gang kongehuset betaler noget moms, skal de omhyggeligt skrive det ned og indsende det til en revisor, der påstempler det og sender det videre, og så får kongehuset pengene igen. I stedet for den bureaukratiske facon afskaffer vi den ordning, og så hæver vi simpelt hen kongehusets apanage med et tilsvarende beløb med det resultat, at de fuldstændig slipper for at lave denne momsopgørelse. De får ikke en krone mindre til deres forbrug.

Det forslag er altså at genere kongehuset?! Så er det, jeg tænker på, om der er et eller andet i den hidtidige ordning, jeg ikke har gennemskuet. Gemmer der sig et eller andet i den hidtidige ordning, som ikke er fremme? Hvordan kan det ellers være at genere kongehuset at sikre, at kongehuset kan få nøjagtig det samme, som de har i dag, men bare slippe for noget administrativt bøv! Hvordan kan det være at genere kongehuset?

Og passer det virkelig, at de diskussioner, som statsministeren har haft med kongehuset om at fjerne momsfrigtagelse, men til gengæld give kongehuset en øget indtægt, sådan at det går lige op og op, skulle kongehuset have sat sig imod, som det nærmest bliver antydnet fra forskellige? Det kan jeg ikke forestille mig. Jeg kan simpelt hen ikke forestille mig, hvad kongehusets argument skulle være for at gå imod det her forslag.

Det forslag har tre gode ting. Det betyder, at der overhovedet ikke er nogen snagen i kongehusets privatøkonomi i forhold til, hvor meget de bruger på moms. Der er ikke mulighed for nogen påstande om misbrug af momsloven, som kan finde sted. Og samtidig er der tale om en administrativ forenkling. Det er tre klare fordele ved det her forslag, som altså stadig væk indebærer, og jeg gentager det, fordi det konsekvent bliver fremlagt på anden måde, at kongehuset har nøjagtig det samme til deres forbrug, som de hele tiden har haft.

Jeg har svært ved at se argumenterne imod det. Jeg kan ikke forestille mig, at kongehuset er

imod det. Vi har også kunnet konstatere, at de her konkrete argumenter ikke har været fremme, fordi det næsten er umuligt at gå imod sådan et forslag.

Vi har åbenbart trådt på en eller anden ligetorn, og det er vi ikke kede af, det er vi da sådan set udmærket tilfredse med.

Men jeg vil vende tilbage til det, jeg startede med, da hele den her diskussion begyndte, bl.a. foranlediget af nogle artikler i Politiken. Dengang var statsministerens kommentar, at der ikke var grundlag for at kigge på det. Der var ikke grundlag for at lave nogen ændringer. Det var den umiddelbare kommentar, og alligevel så står vi her i dag nogle måneder efter med nogle ændringer, som i hvert fald på ét område viser, at der tidligere har eksisteret – med alle de oplysninger, vi har foran os i dag, med alle de oplysninger, vi har fået – lovløse tilstande.

Derfor synes jeg, at det er en overvejelse værd, om ikke der er grundlag for at kigge lidt grundigere ikke bare på det her emne, der har været oppe under det her punkt, men på hele det kompleks, der vedrører kongehuset, og det er så det, som vi kan tage op under den efterfølgende forespørgselsdebat.

(Kort bemærkning).

**Arne Melchior (CD):**

I modsætning til min tilkendegivende intention har jeg dog en kort bemærkning.

Uanset at jeg ofte er uenig med hr. Søren Søndergaard, så betragter jeg ham jo som særdeles intelligent, og derfor forbavser hans argumentation her i sidste omgang mig enormt. Han siger, at han vil sikre den samme indtægt, men på en forenklet måde, som skaber frihed for noget arbejde for kongehuset.

Det kan jo ikke være nogen hemmelighed for hr. Søndergaard, at moms er en vis procent af de foretagne indkøb. Hvis vi nu kender kongehusets indkøb for år 2000 f.eks., så kender vi også moms, og så kunne vi altså forhøje udbetalingen med det beløb. Men hvis nu indkøbet bliver x procent større til næste år, i 2001 eller 2002, så skulle vi jo så kende det beløb, det er blevet højere med, for yderligere at udbetale det. Ergo er der ikke sparet en pind. Det er en and. Det er blålus.

(Kort bemærkning).

**Søren Søndergaard (EL):**

En blå and.



Den måde, man kunne løse det på, er jo simpelt hen ved, at man kender momstallene for kongehuset de sidste mange år tilbage. Dem kan man jo bare gå ind og tage, og for vores skyld kan man tage det største tal. Man kan tage det største tal. Det er fuldstændig uproblematisk. Man kan tage det største tal, og man kan lægge lidt på, det er ligegyldigt, og dermed lave den forenkling. Der er ingen problemer i det. Det er kun et spørgsmål om, hvorvidt man har viljen til det.

I øvrigt er det jo mig bekendt sådan, at kongehuset ikke får refunderet moms af varer, der er købt i udlandet. Det er kun af danske varer, og det er selvfølgelig noget, der skaber en forskel fra år til år, det er klart. Men selvfølgelig kan man på basis af, at man kender beløbene for mange år tilbage, tage et beløb og sige, at det er det, vi aftaler med kongehuset. Det tiltror jeg statsministeren at han kunne finde en aftale med kongehuset om.

#### Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet. Jeg foreslår, at forslagene henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg ... Undskyld, ønsker statsministeren ordet? Undskyld, der var ikke markeret, så det beklager jeg. Det bliver rettet med det samme.

#### Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Hr. formand, det beklager jeg.

Jeg skylder at takke for en velvillig modtagelse, som langt de fleste partiets ordførere har givet regeringens lovforslag, og samtidig må jeg konstatere, at flertallet er enige i regeringens afvisning af Enhedslistens beslutningsforslag.

Jeg skylder dog at gøre et par enkelte bemærkninger til spørgsmål, som efter Enhedslistens opfattelse måske forelå ubesvarede.

Det ene var spørgsmålet om lovgrundlaget for momsrefusionen, og her kan jeg blot bekræfte det, jeg var inde på tidligere, at under den daværende regering i 1969 ved lov nr. 173 af 30. april 1969, som trådte i kraft den 1. juli 1969, blev der i merværdiafgiftsloven indsat en bestemmelse af følgende ordlyd:

»Finansministeren fastsætter, om og i hvilket omfang der kan ydes godtgørelse af afgift, som diplomatiske udsendinge m.fl. har betalt ved indkøb her i landet.«

Denne bestemmelse blev efter finansministerens ønske formuleret med henblik på, at der skulle være mulighed for at yde kongehuset til-

bagebetaling af den merværdiafgift, der er betalt af indenlandske indkøb.

Man skal lægge vel mærke til, vil jeg sige til hr. Søren Søndergaard, tidspunktet for denne ændring, fordi tilbagebetalingen, som også den efterfølgende finansminister, Henry Grünbaum, meddeler til Folketingets Afgiftsudvalg, er blevet givet under hensyn til, at den forskydning fra direkte skatter til indirekte skatter, som skete ved merværdiafgiftens indførelse, stillede kongehuset ringere end tilsigtet ved fastsættelse af statsydelsen.

Dengang var reglerne jo sådan, at kongehuset alene fik kompensation for indkomstkatten. Men i og med at vi indfører merværdiafgiftsloven på det tidspunkt, er det jo klart, at vi selvfølgelig også må korrigere her. Og det er det, den daværende finansminister, Poul Møller, tager initiativ til. Og det er det, den efterfølgende finansminister, Henry Grünbaum, også meddeler Folketingets Afgiftsudvalg. Der er således ingen grund til at sætte spørgsmålstegn ved grundlaget.

Det er det, vi nu griber definitivt an i den justerede lovgivning for civillisten, som er til behandling her i dag.

Jeg synes, jeg kan tillade mig at konkludere, at debatten i dag har vist tilslutning til at modernisere og ajourføre regelsættet uden at sætte spørgsmålstegn ved hverken kongehuset som institution eller de grundlæggende rammer for kongehusets virke.

Vi har fra regeringens side lagt meget vægt på, og jeg er glad for den brede opbakning i Folketinget, at skabe klarhed og gennemsækelighed og gennemsigtighed og forenkling over statens ydelser til kongehuset. Men jeg vil også gerne sige, at vi har lagt meget vægt på at fastholde, at ansvaret for den økonomiske side i selve kongehuset naturligvis er kongehusets og kongehusets alene. Jeg er ikke til sinds at tage initiativer til at blande os.

Jeg er, som den socialdemokratiske ordfører også var inde på, af den konkrete og faste overbevisning, at det skal man ikke snage i. Her som på andre områder, men ikke mindst her, skal man passe på ikke at gå i for små sko, fordi respekten for vort kongehus er så grundfæstet, som den er, både hos mig, hos regeringen, hos et bredt flertal i Folketinget og i hele den danske befolkning.

Jeg vil gerne sige også til forespørgerne: Jeg har selv haft det privilegium at give udtryk her-

for både ved dronningens jubilæum og ved dronningens runde fødselsdag.

Jeg synes, vi skal lægge vægt på, at konklusionen på debatten her i dag også bliver en anerkendelse af det utrolig værdifulde arbejde, som kongehuset udfører under ledelse af dronningen.

Jeg vil derfor også bekræfte, at vi har et lovgrundlag her, som selvsagt lever op til det, der er blevet nævnt af flere af ordførerne, og at vi har et velfungerende kongehus, og derfor skal vi selvfølgelig også have en moderne og gennemskuelig lovgivning på det her grundlag.

(Kort bemærkning).

**Frank Aaen (EL):**

Det principielle i den her sag er jo, hvordan der lovgives. Og det, statsministeren fortalte befolkningen og Folketinget lige før, var, at når man indsætter en sætning i en lov, der hedder, at man kan give godtgørelse til diplomater med flere, så dækker ordene »med flere« kongehuset. Jeg mener, at det kræver en relativt god fantasi, og vi har endnu ikke noget sted, i forarbejder eller i andre bemærkninger til dette lovforslag, set, at »med flere« skulle forstås som »herunder kongehuset«.

Nu har vi stillet spørgsmål til det igen, og jeg synes, det er lidt vigtigt, og det har ikke noget som helst med kongehuset at gøre, at vi sikrer os, at når vi lovgiver, så lovgiver vi på en måde, der er klar, og at vi ikke bagefter bortforklaringene og siger, at det var i orden, at det blev gjort på den måde.

Jeg vil fastholde den konklusion, vi har prøvet at drage nogle gange: at der ikke var noget lovgrundlag for momsrefusion i næsten 20 år. Men der bliver mulighed for at svare på det igen i udvalgsarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

### Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

**Tredje næstformand (Margrete Auken):**

Jeg foreslår, at lovforslaget og forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod

dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

### 4) Forespørgsel nr. F 48:

**Forespørgsel til statsministeren:**

**»Hvilke overvejelser har regeringen med henblik på at bringe det danske kongehus i pagt med det 21. århundrede, herunder hvad der kan læres af moderniseringer, som er blevet gennemført i Sverige og England?«**

Af Søren Søndergaard (EL), Keld Albrechtsen (EL), Jette Gottlieb (EL), Søren Kolstrup (EL) og Frank Aaen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 27/2 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/3 2001).

**Tredje næstformand (Margrete Auken):**

Jeg gør opmærksom på, at afstemninger om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 8. maj 2001.

### Begrundelse

**Søren Søndergaard (EL):**

Som det jo formentlig er gået op for de fleste, er Enhedslisten imod monarkiet. Ideen om, at særlige personer er udvalgt ikke af folket, men af Gud til at være statsoverhoveder, er efter vores opfattelse absurd og i modstrid med selve kerne i demokrati.

Det samme er ideen om, at denne udvalghed følger blodet, at retten til at være statsoverhoved går i arv inden for den samme familie fra generation til generation.

I det spørgsmål står Enhedslisten på samme side som den store franske revolution i 1789, som de borgerlige revolutioner i 1800-tallets Europa, og vi står på den samme side som arbejderbevægelsen inklusive Socialdemokratiet stod på i sin ungdom, nemlig at være imod kongedømmet og for republikken.

I Enhedslisten er vi fuldstændig klar over, at vores synspunkter på det her område kun deles af 15 pct. og allerhøjest 20 pct. af befolkningen. Vi respekterer, at der er et stort flertal, som ønsker monarkiet, men vi mener ikke, at det faktum bør forhindre en løbende diskussion af, hvordan monarkiet fungerer, og hvordan det løbende kan